

**Korte Notitie Huismus
Groene Heerlijkheid Deurne**

Opdrachtgever
AM / Antea Deurne BV

Rapportnummer
2025-04R27

Opsteller
Ir. G.W.F. Kruidbos

Datum vrijgave
30-4-2025

Inhoud

Inleiding.....	3
Resultaten.....	4
Conclusie	5
Bronnen	6
Bijlage 1: Zienswijze fauna	7

Inleiding

In 2024 zijn diverse faunaonderzoeken uitgevoerd binnen en rondom de projectlocatie Groene Heerlijkheid. Deze zijn beschreven in Kruidbos, 2025.

Aangezien Kruidbos pas in mei 2024 is verzocht om aan te vangen met het flora en fauna onderzoek wordt hieronder nog een aanvulling gegeven op een huismuswaarneming aan de Stationsstraat 120. Hiermee wordt tevens ingegaan op de behoefte van enkele omwonenden conform de zienswijze op het bestemmingsplan Groene Heerlijkheid (punt 10; zie bijlage).

Volgens de gevoegde zienswijze is onvoldoende aandacht besteed aan het onderkennen van nestelende huismussen. Dit is niet het geval daar reeds was vastgesteld dat er genesteld wordt in het pand. Echter, in de natuur spelen vele dynamische processen waardoor vaak interpretaties door leken plaatsvinden op basis van door mensen bedachte regels.

Gelet op de reeds in 2024 uitgevoerde waarneming is geconstateerd dat het met jongen (geluid) bezette nest aan de achterzijde later in het seizoen was verlaten. Dat kan omdat huismus verschillende legfels per jaar groot kan brengen maar niet per sé gebonden zijn aan hetzelfde nest.

Huismussen (*Passer domesticus*) blijven wel graag op één nestplaats, vooral de mannetjes, maar ze zijn beslist niet “gebonden” aan één nest. Uit veld- en kastonderzoek blijkt namelijk dat circa de helft van alle broedende vrouwtjes en 40-60 % van de paren een nieuw nest (of andere nestkast) kiezen binnen één broedseizoen, vooral na een mislukt of weinig succesvol legsel, bij hoge parasietdruk of wanneer er schone/nabije alternatieven beschikbaar zijn (o.a. Sappington, 1977). Een dergelijk beeld is onder andere bevestigd in een gecontroleerde setting waarbij in een experiment met één- en twee kasten per territorium 7 van 11 paren van nestkast wisselden vóór het tweede legsel (Kimball, 1997). Of zoals Kimball (1997) het schrijft “Multiple nest sites on a territory may be beneficial, possibly allowing pairs to choose the best site for nesting, to re-nest in a clean site free of ectoparasites, or to reduce the interval between broods (Moller 1993, Meek and Robertson 1994).”. Dergelijke informatie staat niet vermeld in het Kennisdocument Huismus daar deze vooral bedoeld is om pragmatische informatie te verstrekken met daaraan gekoppelde regels. Deze regels dienen echter vanuit een dierecologische referentiekader geïnterpreteerd te worden. Vandaar dat het regels en geen wet betreft. De regels zijn bedoeld om het oogmerk van de wet te borgen, te weten het borgen van de lokale natuurlijke staat van instandhouding.

Juist vanwege bovenstaande is het voordelig om verschillende nestkasten als alternatief aan te bieden. In beheer- of beschermingsprojecten is het dan ook slim om voldoende alternatieve nestlocaties aan te bieden zodat mussen hun natuurlijke neiging tot nestwissel na mislukking kunnen benutten zonder andere soorten te verdringen. Dat is ook hetgeen binnen dit project beoogd wordt.

Teneinde inzichtelijk te maken hoe dit van belang en van toepasselijk is op de hier benoemde locatie laat onderstaande aanvullende informatie zien.

Resultaten

Onderstaande tabel geeft een beeld van de bezetting van het pand aan de Stationsweg 120. Hieruit blijkt dat daar waar in 2024 aan het begin van het seizoen één huismusnest aan de (hoek) achterzijde aanwezig was er in 2025 aan het begin van het seizoen één nest aan de (hoek) voorzijde aanwezig is.

Tabel 1: Overzicht resultaten 2024 en april 2025

Datum	Locatie huismusnest	Locatie verkenning
Mei 2025	Hoek achterzijde onder pannen	Afwezig
Na mei 2025	Afwezig	Afwezig
14-4-2025	Afwezig	Hoek voorzijde
26-4-2025	Hoek voorzijde onder pannen	Hoek achterzijde

Onderstaande foto's geven een impressie van de waarnemingen d.d. 14-4-2025 en 26-4-2025.

Figuur 1: Zicht op de achterzijde d.d. 14-4-2025.

Figuur 2a: Zicht op voorzijde d.d. 26-4-2025.

Figuur 2b: Zicht op huismus bij nest voorzijde.

Conclusie

Bovenstaande resultaten zijn in lijn met wat er in de professionele literatuur te vinden is over het nestgedrag van huismus. Huismussen blijken om verschillende redenen te wisselen van nestpositie. Dat is een algemeen ecologisch fenomeen. Juist van dit fenomeen kan gebruik gemaakt worden binnen ruimtelijke ordeningsvraagstukken. Dit dient echter wel op een doordachte wijze te geschieden, dus met kennis van zaken en inzicht in de omringende context.

Alvorens over te gaan op identificatie van alternatieve nestposities is reeds contact gelegd met enkele omwonenden. Op korte termijn zullen een aantal kasten geplaatst worden teneinde een natuurlijk wisselen te faciliteren. Er zullen ten minste vier, en bij voorkeur meer, nestkasten geplaatst worden. Naar verwachting zullen deze daadwerkelijk benut worden.

Opgemerkt dient te worden dat er meerdere koppels in de direct omringende omgeving aanwezig zijn. Dieper de wijk in zijn zeker meer dan tien koppels aanwezig. Het verwijderen van nestgelegenheden aan de Stationsstraat 120 zal dan naar verwachting ook niet leiden tot een achteruitgang in de lokale populatie, sterker nog, het aanbrengen van een veelvoud aan kasten zal juist kunnen bij dragen aan het verstevigen van de lokale populatie.

Bronnen

Literatuur

Kruidbos (2025). Natuuronderzoek Flora & Fauna: Projectlocatie De Groene Heerlijkheid te Deurne. Rapportnummer 2024-06R18.

Sappington, James N., (1977), Breeding Biology of House Sparrows in Northern Mississippi. Wilson Bulletin 89:300-309

Kimball R. T., (1997). Male morphology and nest-site quality in House sparrows. Wilson Bull., 109(4), 1997, pp. 711-719.

Internet

https://www.sialis.org/hospbio/?utm_source=chatgpt.com

https://www.allaboutbirds.org/guide/House_Sparrow/lifehistory

Bijlage 1: Zienswijze fauna

10. Onvoldoende onderzoek naar beschermende fauna

Cliënten stellen dat er onvoldoende onderzoek is gedaan naar de aanwezigheid van de huismus. Op pagina 24 van het natuurrapport wordt kort ingegaan op de aanwezigheid van zowel de huismus als de gierzwaluw. In dit verband wordt verwezen naar het Kennisdocument Huismus (2023, pagina 27), waarin de richtlijnen voor het onderzoek naar de aanwezigheid van de huismus zijn vastgelegd.

Volgens deze richtlijnen kan de afwezigheid van broedende huismussen pas aannemelijk worden geacht wanneer tijdens drie gerichte veldbezoeken in de periode van 10 maart tot en met 20 juni, waarvan minimaal één bezoek in de optimale periode heeft plaatsgevonden, geen waarnemingen zijn gedaan die duiden op de aanwezigheid van een nest- of rustplaats. Bij deze veldbezoeken dient minimaal één uur gewijd te worden aan de waarnemingen, en is het noodzakelijk dat het onderzoek in de juiste tijdspanne plaatsvindt.

Uit de onderzoeksgegevens blijkt echter dat de eerste waarnemingen pas eind mei hebben plaatsgevonden, wat te laat is om aan de vereisten van het protocol te voldoen. Dit is opmerkelijk en onzorgvuldig, aangezien het kennisdocument duidelijk stelt dat de waarnemingen moeten plaatsvinden tussen 10 maart en 20 juni, en dat er voldoende tijd moet zijn voor herhaalde waarnemingen. Wanneer het eerste waarnemingsmoment pas op 1 juni 2024 heeft plaatsgevonden, gevolgd door een tweede waarneming op 11 juni en een derde waarneming op 24 juni, is er niet voldaan aan de gestelde richtlijn dat drie waarnemingen binnen de vastgestelde periode moeten plaatsvinden.

Bovendien is het bijzonder relevant dat eerder, aan het begin van het seizoen, een nestelend huismuskoppel aan het pand aan de Stationsstraat 120 aanwezig was. Dit feit suggereert dat de kans op de aanwezigheid van huismussen in dit pand aanzienlijk is. Gelet op deze bevinding zou het redelijk zijn om meer onderzoek te doen en meerdere waarnemingen te verrichten in de vastgestelde periode om de aanwezigheid van huismussen afdoende vast te stellen.

Het onderzoek voldoet daarom niet aan de gestelde eisen uit het 'Kennisdocument Huismus' en kan niet als afdoende onderbouwing dienen voor de conclusie dat broedende huismussen afwezig zijn. Gezien de discrepantie in de timing van het onderzoek en de aanwezigheid van huismussen aan het begin van het seizoen, dient het onderzoek te worden herhaald en moeten er aanvullende, tijdig uitgevoerde waarnemingen worden gedaan om te voldoen aan de gestelde richtlijnen.

